

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра політології та публічного управління

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ФІЛОСОФІЯ

підготовки бакалавр
галузі знань 29 Міжнародні відносини
спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
освітньо-професійної програми Міжнародна інформація та суспільні комунікації

Силабус освітнього компонента «Філософія» підготовки бакалавр, галузі знань 29 Міжнародні відносини, спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, освітньо-професійної програми Міжнародна інформація та суспільні комунікації.

Розробник: Семенов А. М., доцент кафедри політології та публічного управління, кандидат філософських наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

доц. Федонюк С.В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри політології та публічного управління

Протокол № 2 від 14 вересня 2023 р.

Завідувач кафедри:

проф.В. В. Бусленко

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	29 Міжнародні відносини	Нормативна
		Рік навчання 3
Кількість годин/кредитів 90/3	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	Семестр 6
		Лекції 26 год.
		Практичні (семінарські) 16 год.
ІНДЗ: немає	Міжнародна інформація та суспільні комунікації	Самостійна робота 42 год.
		Консультації 6 год.
	бакалавр	Форма контролю: залік

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПІБ: Семенов Андрій Миколайович

Науковий ступінь: кандидат філософських наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри політології та публічного управління

Тел.: 0509209091

E-mail : andriysemenov@yahoo.com

Розклад занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>.

III. Опис освітнього компонента

Анотація курсу. «Філософія» є освітнім компонентом циклу загальної підготовки відповідно до освітньо-професійної програми Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії підготовки бакалавра відповідних галузей знань та спеціальностей (291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії) і визначає обсяг тематичних питань, які повинен засвоїти здобувач, літературу, орієнтовну тематику логічних завдань, рефератів (фіксованих виступів), категоріальний апарат, перелік контрольних питань. Предметом освітнього компонента «Філософія» є засвоєння знань про специфіку філософського знання, особливості історичних типів філософії, проблеми історії філософської думки, світ, людину, суспільство, філософським вченням про буття, філософію пізнання, діалектику як теорію і метод, філософію свідомості, теорію цінностей.

Освітній компонент «Філософія» розглядається у контексті вивчення гуманітарних, прикладних та фахових ОК: «Україна в європейському історичному та культурному контекстах», «Психологія міжособистісної взаємодії», «Міжнародне право», «Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах» та у поєднанні з іншими, згідно навчальних планів та програм.

Мета освітнього компонента «Філософія» – вивчення основних напрямів світової філософської думки, теоретичних і методологічних основ філософії, формування та збагачення культури мислення та світоглядної культури, засвоєння загальнолюдських цінностей і пріоритетів.

Завдання:

– набуття вміння аналізувати філософські погляди та концепції;

- оперувати основними поняттями;
- обґрунтовувати власні думки;
- застосовувати прийоми критичного мислення;
- розкривати зв'язки між подіями, явищами і процесами;
- виявляти й аналізувати суперечності суспільного життя.

Компетентності та програмні результати навчання.

Вивчення освітнього компонента «Філософія» у комплексі із суміжними ОК забезпечить здобувачам також **наступні загальні компетентності:**

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13. Здатність бути критичним і самокритичним.

спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих завдань і проблем.

Програмними результатами вивчення курсу «Філософія» є:

ПРН 9. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

ПРН 13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.

ПРН 17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього (год)	Лек.	Семін	Сам. роб.	Конс.	Форм и контр олю /бали
<i>Змістовий модуль 1. Історичні типи філософії</i>						
Тема 1. Філософія у структурі сучасного наукового знання, гуманітарної освіти та духовної культури людства. Роль та значення логіки у структурі міжособистісної взаємодії, соціальної комунікації та практиці міжнародних відносин. Історичні типи філософії	9	2	2	4	1	УО / 11
Тема 2. Особливості та фундаментальні проблеми античної філософії. Філософія середньовіччя та епохи Відродження.	8	2	0	5	1	ДС / 11
Тема 3. Західноєвропейська філософія Нового часу (XVII–XVIII). Німецька класична філософія.	10	4	2	4	0	УО / 11
Разом за модулем 1	27	8	4	13	2	33

Змістовий модуль 2. Філософські проблеми розуміння та пізнання світу і людини						
Тема 4. Сучасна світова філософія. Українська філософія у контексті світової культури.	9.5	2	2	5	0.5	РЗ/К 11
Тема 5. Філософське вчення про буття (онтологія). Філософія свідомості.	11.5	4	2	5	0.5	РМГ 11
Тема 6. Філософія пізнання: гносеологія, епістемологія, методологія.	12	4	2	5	1	ДС/ 11
Тема 7. Діалектика як теорія і як метод.	12	4	2	5	1	ДС/ 11
Тема 8. Філософська антропологія.	8.5	2	2	4	0.5	УО/ 11
Тема 9. Соціальна філософія.	9.5	2	2	5	0.5	РЗ/К 12
Разом за модулем 2	63	18	12	29	4	67
Всього:	90	26	16	42	6	100

Форма контролю: УО – усне опитування, ДС–дискусія, ДБ–дебати, Т–тести, ТР–тренінг, РЗ/К–розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ–робота в малих групах.

Завдання для самостійного опрацювання

№ п/п	Тема	Кількість год.
1	Людина, суспільство, цивілізація: динаміка розвитку та взаємодії на сучасному етапі: системно-інформаційний підхід та логіко-аналітичний опис.	2
2	Академічна філософія в системі сучасної гуманітарної науки та освіти. Критичне мислення у контексті розвитку академічної філософії. Класична на некласична логіка.	2
3	Пізнання як розумовий процес та інтелектуальна діяльність. Мислення як предмет вивчення критичного мислення.	2
4	Логічна форма та логічний закон	2
5	Методологія і методи пізнання. Проблеми та теорії істини у філософії та критичному мисленні.	2
6	Основні історичні етапи розвитку критичного мислення.	2
7	Критичне мислення в системі наук ХХІ ст.	2
8	Мова як знакова інформаційна система. Мислення і мова.	2
9	Поняття про мову логіки висловлень та логіки предикатів.	2
10	Види понять та логічні відношення між поняттями.	2
11	Судження та його структура. Визначення складного судження.	2
12	Структура умовиводу. Типологія умовиводів.	2
13	Основні правила і закони виводів логіки висловлень. Правила термінів.	2
14	Фігури простого категоричного силлогізму. Правила фігур силлогізму.	2
15	Аргументація та суперечка. Різновиди аргументації.	2
16	Еристика як мистецтво ведення дискусії.	2
17	Багатозначна та ймовірнісна логіки. Поняття модальної логіки.	2
18	Українська філософія у контексті світової культури.	2
19	Філософське вчення про буття (онтологія).	4
20	Соціальна філософія.	2
	Разом годин	42

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу. Вивчення ОК передбачає постійну роботу здобувачів на кожному занятті. Середовище під час проведення лекційних та практичних занять є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі не повинні спізнюватися на заняття. Перед початком заняття здобувачі освіти повинні вимкнути звук засобів зв'язку (мобільний телефон, смарт-годинник тощо). Вони також повинні здійснювати попередню підготовку до лекційних та практичних занять згідно із переліком рекомендованих джерел. До початку вивчення ОК необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, OneNote) для проходження тестування та роботи з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://tinyurl.com/yb94nttf>). Освітній компонент «Філософія» слухають здобувачі протягом 6 семестру, семестровий контроль – залік (загальна максимальна кількість балів – 100 балів). Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному практичному занятті. На практичному занятті здобувач отримує оцінки за: 1) за усне опитування, 2) за рівень володіння теоретичними знаннями та навичками, виявленими у дискусії, 3) за оволодіння програмними темами під час виконання індивідуальної (самостійної) роботи.

У разі пропуску практичного заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі на консультаціях за графіком відпрацювання практичних занять, але не пізніше останнього тижня у відповідному семестрі. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету) або може бути відпрацьоване на консультаціях відповідно до встановленого порядку. У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання курсу відбувається в команді освітнього середовища Microsoft Office 365 відповідно до Положення про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачу необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально); не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок, результатів досліджень, таблиць та ін. необхідно вказувати посилання на першоджерело. Теми, завдання, презентації виконуються студентом виключно самостійно без дублювання та повторення, копіювання та компіляції текстового матеріалу. Списування під час виконання робіт заборонені рівно як використання мобільних ел. пристроїв. Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись ст. 42 Закону України «Про освіту». Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки та Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Усі академічні заняття та роботи проводяться та виконуються у встановлені терміни за затвердженим розкладом (<http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>). Перескладання модулів, відпрацювання окремих тем відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Терміни проведення заліку, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії.

У. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

У 6 семестрі формою підсумкового контролю є залік. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність при вивченні ОК становить 100 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 60 балів.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82-89	
75-81	
67-74	
60-66	
1-59	Не зараховано (з можливістю повторного складання)

Контрольні питання до заліку:

1. Сутність філософії та її роль у суспільстві.
2. Основна проблематика логічної семантики.
3. Основна проблематика логічної прагматики.
4. Емпіричне відображення дійсності.
5. Основні логіко-філософські підходи до розуміння істини.
6. Розвиток філософської думки в античну епоху.
7. Основні ідеї середньовічної (схоластичної) філософії.
8. Розвиток філософського вчення у Новий час.
9. Видатні представники філософії XIX-XX століть.
10. Українська філософія у контексті світової культури.
11. Філософське вчення про буття (онтологія).
12. Філософія свідомості.
13. Основні види логічних помилок і шляхи їх подолання.
14. Характеристика поняття як форми мислення.
15. Логічні операції над поняттями.
16. Класифікація та її роль у науці.
17. Загальна характеристика судження як форми мислення.
18. Специфіка модальних суджень.
19. Відношення між судженнями.
20. Логічні операції над судженнями.
21. Умовивід як форма мислення.
22. Основні види умовиводів: дедуктивні, індуктивні, традуктивні.
23. Філософія пізнання: гносеологія, епістемологія, методологія.
24. Роль індукції у пізнанні.
25. Гіпотеза та її роль у науці.
26. Логічна характеристика аналогії.
27. Логічна характеристика доведення й спростування.
28. Теоретичне і практичне значення критичного мислення.
29. Пізнання як мисленнєвий процес.
30. Мислення як предмет вивчення критичного мислення.
31. Критичне мислення як наука про форми і закони мислення.

32. Поняття про логічну форму. Поняття про логічний закон.
33. Проблема істинності та формальної правильності (міркувань) мислення.
34. Діалектика як теорія і як метод.
35. Філософська антропологія.
36. Соціальна філософія.
37. Векторність розвитку ціннісного потенціалу критичного мислення як науки в період постмодерну.
38. Мислення і мова. Мова як знакова інформаційна система .
39. Логічний аналіз мови – спосіб виявлення логічних форм і законів.
40. Поняття про мову логіки висловлень. Поняття про мову логіки предикатів.
41. Роль штучних мов логіки у з'ясуванні структури думки.
42. Пропозиційна функція.
43. Судження і речення.
44. Роль питання у пізнанні.
45. Значення судження як форми мислення.
46. «Логічний квадрат».
47. Логічні засоби перевірки коректності доведення і спростування.
48. Формули, що репрезентують структуру завжди істинних думок.
49. Основні закони критичного мислення як формули істинних думок.
50. Закони критичного мислення висловлень.
51. Закони критичного мислення предикатів.
52. Методологічна роль законів критичного мислення.
53. Основні правила і закони виводів логіки висловлень. Правила термінів.
54. Фігури простого категоричного силогізму. Правила фігур силогізму.
55. Модуси силогізму.
56. Скорочений силогізм. Складні скорочені силогізми.
57. Аналогія як вид умовиводу та її види.
58. Аргументація та суперечка. Різновиди аргументації.
59. Роль та значення філософії в структурі наукового пізнання, сучасної освіти та духовної культури людства.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА РЕСУРСИ

1. Бандурка О. О., Гвоздік О. І., Кравець В. М. Логіка для правознавців : навч. посіб. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. 144 с.
2. Гудзенко О. Г. Електронний освітній ресурс : «Логіка : дистанційний курс навчальної дисципліни» (рекомендовано до використання у навчальному процесі (Витяг із протоколу № 7 засідання науково-методичної ради Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки від 22 червня 2020 року) URL: <http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=768/>).
3. Гудзенко О. Г., Поляков В. Г. Програма навчальної дисципліни «Логіка» підготовки бакалавра, галузі знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, спеціальності 251 Державна безпека, за освітньої програмою «Державна безпека». Луцьк, 2019. 33 с.
4. Гудзенко О. Г., Поляков В. Г. Тестові завдання для здійснення підсумкового контролю знань студентів у формі комп'ютерного тестування з дисципліни «Основи критичного мислення» URL: <http://cit.eenu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/TEST18-005.pdf>.
5. Гудзенко-Александрук О. Г. Логіка та філософія у вищому навчальному закладі як невід'ємні елементи гуманітаризації вищої освіти : методологічний та світоглядний аспекти. Національна освіта в стратегіях соціокультурного вибору : теорія, методологія, практика : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-

конференції з міжнародною участю, 20 травня 2020 року. Луцьк : Луцький педагогічний коледж, 2020. С. 81-82.

6. Конверський А. Є. Логіка. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2017. 391 с.
7. Партико З. В. Логіка. Підручник. Київ, В-во Ліра, 2020. 352 с.
8. Семенов А. Антропосоціальне моделювання і глобальна соціальна динаміка. *Політологічні читання імені проф. Б. Яроша* : зб. наук. прац. Луцьк, Вежа, 2020. Вип. 9.
9. Семенов А. М. Філософія сучасної освіти та глобальна соціальна динаміка (соціально-антропологічний аспект). *Міжнародна наука і практика*, № 1, 2016. С. 50-54.
10. Шепетяк О. М. Логіка. Підручник для студентів вищих навчальних закладів Київ : Фенікс, 2015. 256 с.
11. Semenov A. Anthroposocial Modeling and Issues of Modern Human Studies *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Серія : Філософські науки. № 13 (397). Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. С. 3-7.
12. Semenov A. M. Philosophy of Modern Education and Global Social Dynamics (The Social – Anthropological Aspect) *International Scientific and Practical Conference «WORLD Science»*, № 1(5), Vol. 4, 2016. U.A.E.
13. Semenov A. M. Global Social Dynamics and Philosophy of Modern Education *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Філософські науки. № 1. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/7469/1/semenov.pdf>.

Інтернет-джерела:

1. Загадки для кмітливих. URL:<http://zagadki.org.ua/>.
2. Логіка. Навчальні матеріали он-лайн. URL:<https://pidruchniki.com>.
3. Український логічний портал. URL:<http://logic.net.ua>.
4. Riddles with Answers. URL: <https://riddles.tips/>.
5. Stanford Encyclopedia of Philosophy. URL:<http://plato.stanford.edu/>.